

§ 135 Upphandling - Kostavtal för Norrlands universitetssjukhus och Lycksele sjukhus - Start av upphandling
RS 418-2026

Sammanfattning

I det kommande avtalet är det av stor vikt att beakta rådande världsläge och behoven av ökad robusthet och beredskap inom regionen och i detta fall patientkost och livsmedel. Dagens avtal har beaktat regionens krav på inköp av ekologiska livsmedel som en del av den målsättning som finns i regionens miljö- och klimatstrategi (§ 166 RF 2021-09-21). Idag når vi ca 40% ekologiska livsmedel och det innebär utmaningar i tillgång på vissa varor samt är kostnadsdrivande. Beaktas ska att vi ska öka ytterligare till 60% fram till 2030 om vi ska nå uppsatta målet för andelen ekologiska livsmedel.

Regionen har via målsättningen i miljö- och klimatstrategin valt att gynna inköp av både ekologiska och närproducerade livsmedel. Det finns dock inget kvantitativt mål för närproducerade livsmedel framför allt på grund av upphandlingsreglernas krav på proportionalitet och icke-diskriminering. Både ekologiska och närproducerade livsmedel gynnar den biologiska mångfalden. Skillnaden är att ekologisk produktion inte tillåter syntetiska kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel som förorenar mark och vatten, samt har striktare krav på djuromsorg. De närproducerade livsmedlen bidrar till en säkrare livsmedelsförsörjning och landsbygdsutveckling.

Nuvarande världsläge och klimatkris gör att frågan om en motståndskraftig och robust livsmedelsförsörjning bör prioriteras högt och både närproducerad och ekologisk produktion bidrar till detta, den ekologiska produktionen till exempel genom sitt oberoende av importerat konstgödsel. Dessutom kan ekologiska gårdar med en mångsidig produktion och organisk gödning ha en bra motståndskraft mot torka och extrema väderhändelser.

I kommande upphandling behöver samtliga mål och riktlinjer för robusthet, kostnad och miljö beaktas. Utmaningen är att förena dessa mål och, när det behövs göra tydliga avvägningar mellan dem. För att fortsatt öka andelen ekologiska livsmedel mot målet bedöms att ytterligare medel behöver tillskjutas. Noteras bör att regeringen har tagit bort det siffermässiga målet om 60 % ekologiska livsmedel i samband med uppdatering av den nationella livsmedelsstrategin.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår att regionstyrelsen beslutar

Upphandling av patientmåltider vid Norrlands universitetssjukhus och Lycksele sjukhus startas.

Förslag till beslut under sammanträdet

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M) och Ewa-May Karlsson (C) yrkar att;

- Region Västerbotten, minskar fokus på generella mål för ekologiska livsmedel och istället, inom ramen för upphandlingslagstiftningen, skapar bättre förutsättningar för närproducerade livsmedel.

- Kostnadseffektivitet, beredskap, robusta leveranskedjor och kortare transporter ges större vikt vid regionens livsmedelsinköp.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt upprättat förslag till beslut.

Beslut

Arbetsutskottet föreslår att regionstyrelsen beslutar

Upphandling av patientmåltider vid Norrlands universitetssjukhus och Lycksele sjukhus startas.

Reservationer

Nicklas Sandström (M), Åsa Ågren Wikström (M) och Ewa-May Karlsson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag och nedanstående motivering.

Prioritera närproducerat framför ekologiskt. Regionens livsmedelsinköp ska ge god kvalitet och samtidigt använda skattepengarna effektivt. Därför bör vi prioritera närproducerade livsmedel framför generella mål om en hög andel ekologiskt. Ekologiska livsmedel innebär ofta ett högre inköpspris, en rimlig uppskattning är att höga ekologiska krav kan öka den samlade livsmedelskostnaden med ca 7-15 %, beroende på vilka produkter som köps in. Om de generella ekologiska kraven tas bort och fokus istället läggs på att skapa bättre förutsättningar för närproducerade alternativ, finns förutsättningar att minska Region Västerbottens livsmedelskostnader med uppskattningsvis 5-10 %. Närproducerat kan ge lägre kostnader och kortare transporter, vilket minskar både transportbehov och utsläpp. Samtidigt stärker vi lokala producenter, företag och arbetstillfällen. Det är också en viktig fråga om beredskap och försörjningstrygghet. Genom att köpa mer svensk- och närproducerad mat stärker vi den egna livsmedelsproduktionen och minskar sårbarheten vid kriser och störningar i leveranskedjorna.

Deltagande i beslut

Jonas Karlberg (V) deltar ej i beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Upphandling nytt kostavtal för NUS och Lycksele sjukhus